

та норми поведінки). Це ускладнювало спільне проживання та не сприяло адаптації та інтеграції мігрантів. Імміграційна політика великих європейських країн і нових держав-членів ЄС повинна враховувати всі можливі соціально-політичні, національні, культури, релігії та національних цінностей, оскільки їх ігнорування призведе до загострення міжнародних та міждержавних конфліктів [5].

Проблема міграції вже багато років входить до списку ключових політичних тем як на національному, так і на міжнародному рівнях. Приплив або відтік людей до певної країни чи з неї є основою суперечок практично в кожній виборчій кампанії. Таким чином, існує ризик того, що присутність біженців війни в Європі легко може стати предметом напружених політичних дебатів з усіма супутніми негативними наслідками [6].

Перелік використаних джерел:

1. Даванков А. Ю. Голиковские чтения: Сборник научных трудов № 10. Челябинск: ЧелГУ, 2016. С. 220.

2. Полномочия и функции Европейского союза в управлении миграционным кризисом. URL:https://knowledge.allbest.ru/international/3c0a65635a2bc79b4d53b88521316d26_0.html.

3. Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід // тези доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 239 с. URL: [blob:https://xn-80affa3aj0al.xn-80asehdb/ba0742cc-ac5d-423b-ba4e-fbc02ba728a7](https://xn-80affa3aj0al.xn-80asehdb/ba0742cc-ac5d-423b-ba4e-fbc02ba728a7).

4. International Migration Outlook 2022 URL : <https://www.oecd.org/migration/international-migration-outlook-1999124x.htm>.

5. European commission: Communication from the commission to the European parliament, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions on the Report on Migration and Asylum Brussels. 29.9.2021.

6. Duszczyk M., Kaczmarczyk P. The War in Ukraine and Migration to Poland URL: <https://www.intereconomics.eu/contents/year/2022/number/3/article/the-war-in-ukraine-and-migration-to-poland-outlook-and-challenges.html>.

Лобур Діана

Баглей Ростислав

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

СВІТОВИЙ РИНОК ПРАЦІ В УМОВАХ МОБІЛЬНОСТІ РОБОЧОЇ СИЛИ

В умовах розвитку сучасної економіки, особливе значення має проблема зайнятості населення, а також наявних способів та методів впливу держави на запобігання масового безробіття. Світовий ринок праці – є головною рушійною силою у забезпеченні добробуту суспільства.

В умовах сьогодення, робоча сила є ключовим ресурсом в економіці країни. Розставлений пріоритет саме в сторону людського фактора, свідчить про те, що існує реальна залежність між обсягами виробництва, якістю та характером експлуатації людського фактора в цілому. Значущість світового ринку праці безперервно росте. Це обумовлено тим, що науково-технічний прогрес, та глобалізаційні процеси поділу праці, мають ключові важелі. В умовах посилення ролі глобалізації в сучасному світі нової якості набуває трудовий потенціал, що зумовлюється відкритими ринками праці, в основу функціонування яких покладено міграцію робочої сили. Міграційна проблема належить до глобальних проблем сучасності, адже переміщення населення між державами стосується всіх континентів земної улі, а отже, об'єднання зусиль всіх країн світового співтовариства є необхідною умовою вирішення проблем, пов'язаних із глобалізацією світового ринку праці. Якісні зміни, що відбуваються в динаміці й характеристиці міжнародної міграції робочої сили й зумовлені впливом глобалізації (збільшенням відкритості національних економік, частковим вирішенням політичних і регіональних конфліктів, швидким розвитком комунікаційної інфраструктури), привели до збільшення масштабів процесів міграції людських ресурсів та їх динамізму.

Трудова міграція як одна з ознак соціального розвитку в умовах глобалізації та як засіб перерозподілу трудових ресурсів вимагає постійного контролю і аналізу з боку державних органів. За даними Департаменту ООН з економічних і соціальних питань, чисельність міжнародних мігрантів в світі в 1960 році оцінювалася в 75 мільйонів, в 2000 році – 173 млн, а в 2019 – вже 272 млн.

Потік мігрантів до Європи є найпотужнішим, становлячи понад 1 млн осіб щорічно. З часу обліку структурами ООН цей регіон прийняв уже близько 64 млн іммігрантів, водночас Азія – 53,3 млн осіб, Північна Америка – 44,5 млн осіб, Африка – 17,1 млн осіб [12]. Водночас, таке міграційне навантаження створює переваги для Європи, в якій давно спостерігається дисбаланс демографічної ситуації. Низька народжуваність, орієнтація на сім'ю з однією дитиною або взагалі *child-free family*, з одного боку, та старіння населення, підвищення якості й тривалості життя, з іншого, створюють для Європи значні демографічні та соціальні ризики. За цих обставин трудові мігранти могли би послабити демографічний тиск за рахунок заповнення певних ніш ринку праці (як низько-, так і висококваліфікованих сегментів), збільшення податків до бюджету країни – реципієнта, внеску до інноваційного розвитку економіки.

Україна вважається одним з найбільших донорів робочої сили в Європі. За 19 років кількість жителів України, які виїхали з країни, скоротилася, порівнюючи з 1990 роком. Тоді з України виїхали 6,9 млн осіб. А у 2019 – до 5 млн осіб. Зараз, на жаль, ситуація змінилася в інший бік. Через повномасштабну війну, яку розпочала Росія, з України виїхали 7,7 млн людей (дані станом на кінець жовтня 2022 року) [1]. Польща та Німеччина залишаються найпоширенішими напрямками зовнішньої міграції. Хоча 41% біженців з Донецької області обрали країною переміщення Словаччину, а 56% з Одеської – Чехію. Більшість з вимушених мігрантів, 86% – це жінки. Вищу освіту мають 49%. До виїзду з України мали роботу 73% мігрантів. Вік тих, хто залишив країну – 35–59 років

(49%). За даними Управління верховного комісара ООН у справах біженців (UNHCR), статус тимчасового захисту у країнах Європи до 3 січня 2023 року отримали близько 4,9 млн українських біженців. Це близько 1% від населення країн Євросоюзу [2]. Згідно з дослідження МОМ (Міжнародна організація з міграції), що проводилось 17–23 серпня 2022 року серед населення України віком від 18 років, близько 6 975 000 людей змінили місце проживання всередині країни [3].

Слід зазначити, що трудова міграція має як позитивні, так і негативні наслідки для України. До позитивного можна віднести прихід в Україну іноземної валюти з боку трудових мігрантів, зниження напруженості на ринку праці, а також зниження рівня прихованого і зареєстрованого безробіття, забезпечує багато наших співвітчизників засобами для існування, поповнює бюджет країни за рахунок трансферних трансфертів.

До негативних наслідків можна віднести втрату власної висококваліфікованої робочої сили, тобто фахівців і вчених, що уповільнює науково-технічний прогрес; втрату навичок мігрантів через їх низьку кваліфікацію за кордоном; відсутність відрахувань із зарплат нелегальних мігрантів в соціально-пенсійний фонд; погіршення сімейних відносин через тривалу відсутність членів сім'ї; повернення трудових мігрантів пенсійного віку.

Таким чином, світовий ринок праці є важливим елементом налагодження економічних відносин між країнами світу. Україна зможе стати рівноправним суб'єктом світового ринку праці та учасником інтеграційних процесів тільки в тому випадку, якщо підвищити ефективність використання наявного трудового потенціалу та забезпечити його розвиток відповідно до міжнародних стандартів, так як це головна продуктивна сила і основа забезпечення конкурентоспроможності економіки кожної країни.

Перелік використаних джерел:

1. *Міжнародний день мігрантів: статистика, причини та як звикнути до нової країни.* URL: <https://vikna.tv/video/svit/mizhnarodnyj-den-migrantiv-statystyka-ta-prychyny-migraciyi>.
2. *Українські мігранти підіймають економіку Європи. Що буде з Україною без них?* URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/10/695807>.
3. *Міграція населення за пів року війни: підбиваємо підсумки.* URL: <https://mixdigital.com.ua/blog/migraciya-naselennya-za-piv-roku-vijni-pidbivayemo-pidsumki>.